

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA 1

LLENGUA CATALANA I LITERATURA

UNITAT 1

LA COMUNICACIÓ

- a) Presentació**
- b) Continguts**
- c) Activitats**
- d) Altres recursos / Bibliografia i recursos en xarxa**
- e) Reforç educatiu**
- f) Ampliació / Proposta d'investigació**

A/ PRESENTACIÓ

L'estructura de la unitat serà la següent:

- Portada
- Índex
- Apunts
- Resums
- Exercicis amb els enunciats copiats i **CORRECTAMENT CORREGITS**
- Autoavaluació feta, corregida i puntuada.
- Reforç o Ampliació
- Annexos (no es poden perdre perquè són apunts que entraran a l'examen)

Les activitats marcades com "Orals" no s'han d'improvisar a classe. És necessari portar-les preparades amb un guió.

ES VALORARÀ POSITIVAMENT LA BONA PRESENTACIÓ, LA LLETRA, LA CORRECCIÓ ORTOGRÀFICA I L'ADEQUADA ENQUADERNACIÓ DE LA UNITAT.

Les icones que trobareu al llarg de les unitats tenen el significat següent:

ÀREES D'INTERACCIÓ PAI

Aprendre a aprendre

Comunitat i Servei

Salut i Educació Social

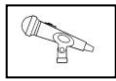

Medi ambient

Homo Faber

ALTRES ICONES

Activitat oral

Activitat en grup

Full a part

Literatura

Ús del diccionari

Lectura atenta

Expressió escrita

Buscar informació

Autoavaluació

Sociolingüística

Reforç

Ampliació

Recursos en xarxa

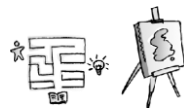

Gràfics

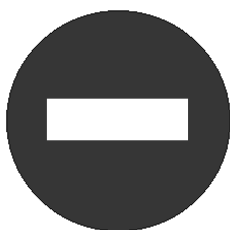

Activitats amb
premsa

ACTIVITAT INICIAL DE PRESENTACIÓ

Observa atentament les imatges següents. Després contesta les preguntes que trobaràs a continuació.

1. Què tenen en comú les quatre imatges?
2. Quin missatge reps quan mires les imatges?
3. La informació que reps, la podrien entendre persones de qualsevol país?
4. Què necessites per entendre el que significa cada imatge?

B/CONTINGUTS
----

1. COMPRENSIÓ LECTORA

- 1.1. El sistema Braille.

2. COMUNICACIÓ

- 2.1. La comunicació
2.1.1. Estructura comunicativa dels textos orals i escrits

3. VOCABULARI I LÈXIC

- 3.1. Camp semàntic del menjar
3.2. Coneixement i ús del diccionari
3.2.1. L'entrada de diccionari, la definició i altres informacions complementàries

4. ÚS DE LA LLENGUA

- 4.1. Presentació adequada dels textos escrits

5. GRAMÀTICA

- 5.1. Concepte i identificació de la categoria lèxica
1.1.1. La categoria lèxica del nom, de l'adjectiu, del verb i dels determinants

6. ORTOGRAFIA

- 6.1. Sons i grafies
6.1.1. Reconeixement del so i de la grafia
6.1.2. Casos de no correspondència entre forma gràfica i forma fonètica
6.2. Els sons vocàlics del català

7. LITERATURA

- 7.1. L'expressió literària: literatura en prosa i en vers
7.2. Literatura culta i literatura popular

8. SOCIOLINGÜÍSTICA

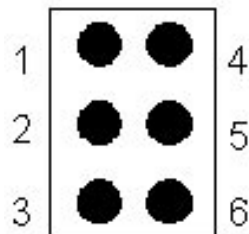
- 8.1. Les llengües del món: la diversitat lingüística actual
8.2. Concepte de família lingüística
8.2.1. Les llengües indoeuropees
8.2.2. El català dins de la família indoeuropea

DIMENSIÓ COMUNICATIVA**1. COMPRENSIÓ LECTORA**

1. Llegeix atentament el text següent i contesta les preguntes que trobaràs a continuació.

Els missatges es poden transmetre per mitjà de codis diferents. Un dels codis més importants és el braille. El sistema braille és un mètode de transcripció que facilita la lectura a les persones cegues o amb deficiències visuals. Inventat en el segle XIX, el seu nom prové del seu creador, Louis Braille (1809-1852)

El braille és un alfabet basat en combinacions de punts en relleu que representen les lletres de l'alfabet, els números, les abreviatures i els signes de puntuació. Cada signe es forma a partir d'una matriu de 3 punts d'alt i 2 d'ample, anomenada signe generador, fruit de l'experiència de Louis Braille, el qual va descobrir que els dits estan capacitats per identificar i adaptar-se a aquesta forma.

Malgrat tot, aquest model té un inconvenient: únicament permet 64 signes, insuficients per representar totes les lletres, símbols i números d'un idioma.

•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j

•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
k	l	m	n	o	p	q	r	s	t

•	•	•	•	•	•
•	•	•	•	•	•
u	v	w	x	y	z

- 1.1. Què és el sistema Braille?
- 1.2. Per qui va ser inventat i en quin segle?
- 1.3. Com es representen les lletres de l'alfabet, els números, les abreviatures i els signes de puntuació?
- 1.4. Què és el “signe generador”?
- 1.5. Quin inconvenient té el sistema Braille?
- 1.6. Escriu el teu nom utilitzant el sistema Braille sobre un cartró o paper gruixut.

2. COMUNICACIÓ

Lectura atenta de l'apartat “Comunicació” de la pàg. 22 del llibre de text.

2. Exercici 15 de la pàg. 23 del llibre de text.
3. Exercici 16 de la pàg. 23 del llibre de text.
4. Exercici 17 de la pàg. 23 del llibre de text.

3. VOCABULARI I LÈXIC

Vocabulari del menjar

5. Exercici 29 de la pàg. 26 del llibre de text.
6. Exercici 30 de la pàg. 26 del llibre de text.
7. Exercici 31 de la pàg. 26 del llibre de text.
8. Exercici 33 de la pàg. 26 del llibre de text.
9. Exercici 34 de la pàg. 27 del llibre de text.

10. Després d'haver treballat el vocabulari del menjar, en un full a part, elabora un menú consistent en entrants, primer plat, segon plat i postres, que consideris que està elaborat amb productes saludables.

El diccionari

Lectura atenta de l'apartat "El diccionari" de la pàgina 14 del llibre de text.

11. Exercici 27 de la pàg. 14 del llibre de text.
12. Exercici 28 de la pàg. 14 del llibre de text.
13. Exercici 30 de la pàg. 14 del llibre de text.

4. ÚS DE LA LLENGUA

Presentació adequada dels textos escrits

14. Formeu grups de quatre alumnes. Cada grup ha de donar una idea per solucionar aquestes qüestions:

- a) Com evitar que els fulls es rebreguin o s'embrutin en transportar-los.
- b) Com evitar que els fulls se'ns desordenin.
- c) Com evitar torçar-nos si escrivim en fulls blancs.
- d) Com evitar que el text estigui massa enganxat als marges superior, inferior, dret i esquerre del full.
- e) Com identificar-nos en qualsevol escrit.

Haureu d'escriure les vostres idees i després, oralment, posar-les en comú amb la resta de companys.

15. Exercici 26 de la pàg. 25 del llibre de text.

16. Exercici 27 de la pàg. 25 del llibre de text.

5. GRAMÀTICA

L'oració

Lectura atenta de l'apartat "L'oració" de la pàgina 10 del llibre de text.

17. Exercici 18 de la pàg. 11 del llibre de text.

18. Exercici 19 de la pàg. 11 del llibre de text.

19. Relaciona cada subjecte amb el seu predicat per formar oracions.

a. Els concursos televisius	1. però és complicada.
b. La vida és molt bonica	2. té uns ulls preciosos.
c. El noi de la segona fila	3. va conquerir la Gàl·lia.
d. El general romà Juli Cèsar	4. són sempre un èxit de públic.

20. Decideix si cada un dels grups de paraules següents són oracions o no. Si ho són, subratlla el subjecte en vermell i el predicat en blau. Si no ho són, classifica'ls en la taula de més avall.

- Algú, avui, no seran a taula.
- Els petits esperen el regal.
- Potser no mai parlar et vaig.
- Una estona de cel.
- La gent fa un somriure.
- Ells no dirà res.

NO SÓN ORACIONS PERQUÈ		
Les paraules no estan ordenades	Hi falta verb	No hi ha concordança

Categories lèxiques

Lectura atenta de l'apartat "Les categories lèxiques" de les pàgines 28 i 29 del llibre de text. A més, hauràs de consultar l'annex "Les categories lèxiques" que trobaràs al final de l'oració.

21. Exercici 38 de la pàg. 30 del llibre de text.

22. Exercici 40 de la pàg. 30 del llibre de text.

23. Exercici 42 de la pàg. 30 del llibre de text.

24. Completa els espais buits amb els pronoms corresponents.

.....no me n'he adonat!

..... dormen una migdiada.

..... us rieu de tot!

..... es pentina amb molta cura.

..... vas escapar-te corrents.

Vas obrir la porta i després ..... vas tancar.

La teva germana ..... espanta per res.

Això que dius no m'..... crec.

A mi, ...agraden molt els gelats.

Ja ..... has dit que està convidat a la festa?

25. Completa aquests sintagmes verbals amb un complement. En alguns casos, hauràs de seguir les instruccions que hi ha entre parèntesi.

Ara, ja no viu ..... (LLOC)

El tren va arribar ..... (TEMPS)

He acabat ..... de socials.

Prepara't ..... el discurs (MODE)

Vaig comprar .....

26. Completa les oracions següents amb les preposicions adequades.

Va néixer ..... Mallorca.

Tenim set, però ens hem quedat ..... aigua.

Porta una camisa ..... ratlles.

Hi aniré ..... tren.

Passejaré ..... la platja.

Has de parlar ..... veu baixa.

27. Uneix aquestes oracions amb les conjuncions O, PERÒ, SINÓ QUE, SI, PERQUÈ.

Sobretot, avisa'm / no pots venir.

Sortirem a passejar el gos / deixa de ploure.

Dormiràs a casa dels avis / tornaràs a casa?

Puc entrenar / encara em fa mal el genoll.

No ho rebutgem pas / ho acceptem agraïts.

Abaixa les persianes / no hi entri el sol.

6. ORTOGRAFIA

L'alfabet

28. Exercici 20 de la pàg. 13 del llibre de text.

29. Exercici 23 de la pàg. 13 del llibre de text.

Sons i grafies

30. Exercici 45 de la pàg. 56 del llibre de text.

31. Exercici 47 de la pàg. 56 del llibre de text.

32. Exercici 48 de la pàg. 56 del llibre de text.

DIMENSIÓ ESTÈTICA I LITERÀRIA

7. LITERATURA

La literatura és la creació escrita o oral destinada a proporcionar, per la seva bellesa, una emoció a qui la llegeix o l'escolta. Així, doncs, la literatura comprèn tant les formes escrites com les que es transmeten oralment. Hem de recordar que aquestes creacions orals o escrites direm que són literatura sempre que tinguin una intenció artística, estètica (novel·la, conte, rondalla, poema, obra de teatre...), mentre que les altres expressions orals o escrites no serien literatura perquè tenen una finalitat utilitària, serveixen per a alguna cosa, tenen alguna finalitat concreta (debat, conferència, notícia, informe, etc)

La literatura

Lectura atenta dels apartats “La literatura popular i la literatura culta” i “La prosa i el vers” de la pàg. 16 del llibre de text.

33. Exercici 31 de la pàg. 16 del llibre de text.

34. Exercici 32 de la pàg. 16 del llibre de text.

35. Exercici 33 de la pàg. 16 del llibre de text.

DIMENSIÓ SOCIAL I CULTURAL

8. SOCIOLINGÜÍSTICA

Les llengües del món

Lectura atenta de l'apartat “Les llengües del món” de les pàgines 62 i 63 del llibre de text.

36. Exercici 65 de la pàg. 63 del llibre de text.

37. Exercici 66 de la pàg. 63 del llibre de text.

38. Exercici 68 de la pàg. 63 del llibre de text.

D/ALTRES RECURSOS

Llibres de text consultors d'aula.

Diccionari de la Llengua Catalana de l'institut d'Estudis Catalans

Recursos en xarxa

GEX, Programa d'aprenentatge de llengua catalana. Útil per practicar aquells aspectes gramaticals, ortogràfics i lèxics treballats a la unitat.

www.ub.es/slc/fll/accgex.htm

El GEX és un programa creat per la Universitat de Barcelona (UB) per a l'aprenentatge i la pràctica del català escrit. Conté quatre blocs:

- ☐ ortografia
- ☐ morfologia
- ☐ sintaxi
- ☐ lèxic

Cada bloc té, a més, les pàgines d'ajuda corresponents.

Per baixar-vos el GEX:

- Deseu l'arxiu **gex499.exe** a la **c:** del vostre ordinador
- Aneu a la vostra còpia de **gex499.exe** i cliqueu-la: el programa crearà a **c:** la carpeta **slcub** i instal·larà els arxius necessaris dins d'aquest directori
- Busqueu la carpeta **slcub** obriu-la i cliqueu a sobre l'arxiu **exercial.exe**: s'executarà el programa i podreu començar a treballar
- Molt important! El **GEX** no funcionarà si no està instal·lat dins de la carpeta que crea per defecte, és a dir **slcub** i a més aquesta carpeta sempre ha de penjar directament de la **c:**

REFORÇ

1. Exercici 1 de la pàg. 150 del llibre de text.
2. Exercici 3 de la pàg. 150 del llibre de text.
3. Escriu la categoria lèxica a sota de cada paraula.

L'avió supersònic fa un aterratge forçós.

Aviat començaran les obres i tallaran el carrer principal.

4. Classifica aquestes paraules segons la vocal tònica.

torre   p**e**bre   f**i**l   b**a**ta   c**l**osca   r**e**i   p**u**nta

a	e oberta	e tancada	i	o oberta	o tancada	u

AMPLIACIÓ

Com a activitat d'ampliació, et proposem que duguis a terme una "Cacera del tresor". Es titula, "Babel, un món de llengües" i tracta el tema de la diversitat lingüística, que has treballat en l'apartat de Sociolingüística. Després de consultar les webs que et proposarem i de contestar les preguntes sobre el tema, caldrà que preparis una **exposició oral** sobre els aspectes més importants que hagi après en aquesta cacera. Aquesta "Cacera del tresor" la podeu dur a terme en grups de 4 persones com a màxim. Cada membre del grup haurà d'escriure els resultats a les preguntes en un full a part.

BABEL, UN MÓN DE LLENGÜES

http://www.xtec.es/~agimeno5/caceres/llengues_mon/index.htm

Les pàgines que hauràs de visitar per donar resposta a les qüestions que se't plantejaran en la cacera són:

Llengües del món

<http://www.ravalnet.org/iestarradell/lm/>

Euromosaic

<http://www.uoc.edu/euromosaic/index.html>

Llengües del món

<http://www.geo.jazztel.es/llengues.htm>

Travlang

<http://travlang.com/languages/>

Omniglot

<http://www.omniglot.com/index.htm>

Les llengües del món

<http://www.bibiloni.net/llengues/>

Jennifer's language page

<http://www.elite.net/~runner/jennifers/>

Fórum de las lenguas

<http://www.forumdelaslenguas.com/introlenguas.htm>

No oblidis que per respondre la “Gran Pregunta” no trobaràs la informació concreta en cap de les pàgines web proposades, sinó que hauràs de contestar-la segons el que has anat aprenent al llarg de tota la cacera.